

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 2013200819
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2013200819.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a z členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: G. T., nar. XX. C., bytom L. č. XXX, zastúpeného JUDr. Barborou Vólárovou, advokátkou so sídlom Kukučínova 11, Piešťany, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 21. októbra 2013, č. 42000-2/2013-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2017, č. k. 14S/153/2013-113, takto

rozhodol:

Kasačný súd z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2017, č. k. 14S/153/2013-113, a vec v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Rozhodnutie správneho súdu

1. Krajský súd v Trnave (ďalej v texte len „krajský súd“) rozsudkom z 23. februára 2017, č. k. 14S/153/2013-113 (ďalej v texte len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie krajského súdu“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie z 21. októbra 2013, č. 42000-2/2013-BA (ďalej v texte len „rozhodnutie žalovaného“), ktorým žalovaný ako odvolací správny orgán, zamietol odvolanie a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Galanta z 24. júna 2013, č. 700-0611054713-GC04/13, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Galanta predpísala žalobcovi za obdobie január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010, júl 2010, august 2010, september 2010, október 2010, november 2010, december 2010, január 2011, február 2011 penále v sume 11 026,92 eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity, vo výške 0,05 % z

dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa začatia kontroly. Krajský súd žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a skonštatoval, že žalobkyňa pri aplikácii uvedeného ustanovenia § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zastávala názor, že vznik pohľadávky nie je viazaný na rozhodnutie Sociálnej poisťovne o predpísaní penále, ale na okamih omeškania s úhradou poistného a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie. Vydanie správneho aktu - rozhodnutia o predpísaní penále nie je zároveň dňom vzniku pohľadávky. Pohľadávka na penále vzniká každým jedným dňom omeškania s platbou poistného a nie dňom vydania rozhodnutia. Rozhodnutie je len administratívny právny akt, ktorý má za následok vymáhateľnosť nároku. Zákon nedáva správnemu orgánu možnosť či penále predpíše alebo nie, sám zákon určuje deň vzniku pohľadávky. Nárok na penále vzniká bez ohľadu na jeho neskoršie predpísanie zo strany Sociálnej poisťovne. Z tohto dôvodu žalobkyňa uviedla, že penále v časti týkajúcej sa obdobia pred vyhlásením konkurzu k 30.09.2010 za mesiace január až august 2010 malo byť uplatnené prihláškou ako pohľadávka v konkurznom konaní na žalobkyňu aj bez samostatného rozhodnutia na jeho predpísaní. Čo sa týka penále vyrubených za obdobie po vyhlásení konkurzu za mesiac september až december 2010 a január a február 2011, žalobkyňa uviedla, že žalobkyňa nemala možnosť platiť poistné počas trvania konkurzu, pretože nevedela kedy a v akej výške bolo poistné správcom uhradené a preto sa nemohla dostať ani do omeškania s jeho úhradou.

3. Krajský súd ďalej uviedol, že toto tvrdenie je v rozpore s judikatúrou NS SR, na ktorú poukázala žalovaná vo svojom vyjadrení, resp. v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu.

4. Krajský súd je viazaný právnym názorom vysloveným nadriadeným súdom. Z rozsudkov NS SR sp. zn. 9Sžso/10/2013 zo dňa 28. apríla 2014 a sp. zn. 7Sžso/36/2012 zo dňa 25. septembra 2013 podľa krajského súdu jednoznačne vyplýva, že penále vyúčtované podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné považovať za príslušenstvo pohľadávky ako zákonom stanovený úrok z omeškania a nie je ani záväzkom akcesorickým. Penále je sankcia za porušenie povinnosti odvieť poistné včas alebo v správnej výške podľa zákona o sociálnom poistení. Nárok na penále nevzniká priamo zo zákona, ale porušením uvedených povinností vzniká Sociálnej poisťovni právo predpísať penále. Až predpísaním penále vzniká Sociálnej poisťovni pohľadávka, ktorú je možno vymáhať na základe právoplatného, vykonateľného rozhodnutia. V danom prípade je týmto momentom rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Galanta č. 700-0611054713-GC04/13 zo dňa 24.06.2013, ktorým došlo k predpísaniu penále v sume 11.026,92 Eur.

5. Podľa krajského súdu sporným teda v danom prípade zostalo len právne posúdenie a to posúdenie právnej povahy penále, ktoré žalovaná predpísala žalobkyňi týmto rozhodnutím aj za obdobie pred začatím konkurzného konania ako aj počas konkurzného konania. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa výšku poistného ani z neho vyplývajúceho penále v priebehu celého súdneho konania nespochybnila.

6. Z vyššie uvedeného je teda podľa krajského súdu zrejmé, že z judikatúry NS SR jednoznačne vyplýva, že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si riadne a včas odvieť poistné a príspevky, vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. Pohľadávka na penále z dôvodu omeškania sa s odvedením poistného, resp. nesprávne zaplatenej výšky poistného vznikla až vydaným rozhodnutím dňa 24.06.2013. Kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku ani v konkurznom konaní. Z vyššie uvedeného dôvodu je teda zrejmé, že postup Sociálnej poisťovne pri určovaní výšky penále ako aj jeho uplatnenia voči žalobkyňi bol v súlade so zákonom.

7. V súvislosti s námietkou žalobkyne, že výšku penále v čase po vyhlásení konkurzu nevedela žalobkyňa presne určiť, krajský súd uviedol, že sa stotožňuje s argumentáciou žalovanej, podľa ktorej odvádzatelia, teda platitelia poistného a príspevkov sú sami zodpovední za splnenie svojej odvodovej

povinnosti riadne a včas a v prípade porušenia tejto povinnosti znášajú následky v podobe povinnosti zaplatiť penále. Sama žalobkyňa musela mať vedomosť, že sa dostala do omeškania s platením poistného a príspevkov a nebránilo jej nič, aby v prípade pochybnosti kontaktovala žalovanú ešte pred vyhlásením konkurzu o vyčíslenie predpísaného penále, pričom tak neurobila. Pokiaľ by žalobkyňa uhradila poistné a príspevky riadne a včas v súlade so zákonom o sociálnom poistení, nemusela nastať situácia, na základe ktorej došlo k predpisaniu penále za neskoro uhradené poistné a príspevky.

8. Ďalej krajský súd uviedol, že v súvislosti s postúpením pohľadávky na poistnom a príspevkoch, že pohľadávka ktorá pozostávala aj z časti poistného a príspevkov za mesiac júl 2010 v sume 1.528,40 Eur, poistného a príspevkov za mesiac august 2010 v sume 5.323,10 Eur a poistného a príspevkov za mesiac január 2011 v sume 17.062,80 Eur bola dňa 11.07.2011 táto pohľadávka postúpená Slovenskej konsolidačnej a.s.. Uznesením Okresného súdu Trnava č. 31R/1/2010 zo dňa 02.09.2011 bol povolený vstup Slovenskej konsolidačnej a.s. do konkurzného konania namiesto pôvodného veriteľa Sociálnej poisťovne. Táto skutočnosť nemá preto žiadny význam pre posúdenie správnosti rozhodnutia žalovanej.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd rozhodol tak, že žalobu zamietol.

II.

Kasačná sťažnosť

10. Žalobca podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2017, č. k. 14S/153/2013-113, kasačnú sťažnosť (ďalej v texte len „podaná kasačná sťažnosť“), v ktorej sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „kasačný súd“) zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil späť na ďalšie konanie, prípadne aby zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

11. V kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že kasačnú sťažnosť odôvodňuje nasledovne. Krajský súd pri rozhodovaní o žalobe nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, keď sa nevysporiadal so všetkými ňou namietanými dôvodmi nezákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej, a rozhodnutie súdu je tak nepreskúmateľné, a zároveň krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. §440 ods. 1 písm. f/ a g/ Správneho súdneho poriadku).

12. Krajský súd pri rozhodovaní síce rešpektoval právny názor kasačného súdu uvedený v zrušovacom uznesení zo dňa 20.10.2016, avšak ten sa týkal výhradne dôvodu nezákonnosti rozhodnutia žalovanej v časti predpísaného penále za poistné splatné v období pred vyhlásením konkurzu vo výške 3.568,43 Eur (za mesiace január 2010 až august 2010) kedy krajský súd v súlade s odôvodnením uznesenia kasačného súdu za deň vzniku pohľadávky z penále na poistnom považoval deň jeho predpisania zo strany žalovanej. Nakoľko žalovaná odvolaním podaným proti pôvodnému rozsudku krajského súdu dňa zo 13.11.2014 napadla rozsudok len z tohto dôvodu, kasačný súd sa pri rozhodovaní o jej odvolaní zaoberal len týmto odvolacím dôvodom. Avšak po vrátení veci na konanie pred krajským súdom bolo povinnosťou krajského súdu opätovne preskúmať všetky žalobkyňou prenesené právne argumenty a podstatné skutkové tvrdenia, nielen tie, ktoré boli predmetom odvolania žalovanej, a opätovne o nich rozhodnúť.

13. Ďalej žalobca uviedol, že namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej z viacerých dôvodov, pričom tieto sa týkali aj iného, než kasačným súdom riešeného obdobia odvádzania poistného do vyhlásenia konkurzu. Dôvody, pre ktoré považuje rozhodnutie žalovanej za nezákonné, sú podrobne popísané v Článku V. žaloby a týkajú sa penále vyrubeneho žalovanou zo zameškaného poistného za obdobie od septembra 2010 do februára 2011, t. j. po vyhlásení konkurzu, vo výške 7.458,49 Eur. Konkurz na žalobkyňu bol vyhlásený dňa 30.09.2010. Žalobkyňa pri vyrubenom penále za čas po vyhlásení konkurzu namietala nezákonnosť rozhodnutia žalovanej z dôvodu, že:

1) poisťné ani príspevky splatné po vyhlásení konkurzu vo výške 7.458,49 Eur nemohla žalovanej odvádzať žalobkyňa, len správca konkurzu, nakoľko dňom vyhlásenia konkurzu naňho prešlo právo dispozície s majetkom úpadcu a platiteľom už nebola žalobkyňa (Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii ako *lex specialis*), preto sa žalobkyňa počas konkurzu nikdy nemohla dostať do omeškania s plátbou poisťného ani príspevkov,

2) v časti predpísaného penále vo výške 4.117,79 Eur bolo zároveň penále vyrubené nezákonne z dôvodu, že bolo vypočítané aj za obdobie, kedy bola hlavná pohľadávka na poisťnom správcovi v konkurze už v celosti uhradená.

14. Ad 1) Krajský súd v bode 19 odôvodnenia rozsudku nesprávne vykladá práva a povinnosti žalobkyne v čase po vyhlásení konkurzu, keďže vyhlásením konkurzu sa postavenie žalobkyne ako úpadcu a platiteľa poisťného nepochybne zmenilo. Výklad súdu, že „sama žalobkyňa musela mať vedomosť, že sa dostala do omeškania s platením poisťného a príspevkov a nebránilo jej nič, aby v prípade pochybnosti kontaktovala žalovanú ešte pred vyhlásením konkurzu o vyčíslenie predpísaného penále, pričom tak neurobila“, možno aplikovať len v čase pred vyhlásením konkurzu, určite však nie po vyhlásení konkurzu, ako to podľa prvej vety tohto bodu rozsudku urobil krajský súd. V čase trvania konkurzu žalovaná nemala ani nemohla mať vedomosť, či došlo alebo nedošlo k omeškaniu s platením poisťného, prípadne v akej výške, ani to nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť, nakoľko nemala právo nakladať so svojim majetkom v zmysle ust. § 44 ods. 1 ZKR. Toto právo prešlo na správcu konkurzu a ten v súlade so špeciálnymi ustanoveniami zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 87 a 88 ZKR) uhradil poisťné a príspevky splatné po vyhlásení konkurzu ako pohľadávky proti podstate vzniknuté z prevádzkovania podniku z výnosov získaných prevádzkovaním podniku vo výške a lehote podľa poradia ich splatnosti. Žalovaný ako aj krajský súd v rozpore so zákonným stavom žalobkyňu aj v čase, kedy na jej majetok bol vedený konkurz, považujú formalistický za platiteľa poisťného, hoci je zrejmé, že ním nebola a ani nemohla byť, a teda sa ani nemohla dostať do omeškania s plátbou poisťného. Zmena v osobe platiteľa ako i v splatnosti poisťného pritom vyplýva priamo zo zákona č. 7/2005 Z. z. ako *lex specialis*, čo krajský súd nerešpektoval a za dlžníka aj v čase konkurzu naďalej považuje žalobkyňu.

15. Žalobca v tomto smere poukázal na aplikovateľnú judikatúru Najvyššieho súdu SR a vyšších súdov SR. V rozsudku Najvyššieho súdu SR, č. k. 8Sžf/3/2010 zo dňa 25.11.2010, ktorý rozhodoval podobný prípad vyrubenia sankčného úroku správcovi dane po zrušení konkurzu za nezaplatenie dane riadne a včas správcovi v konkurznom konaní, súd konštatuje, že formálny výklad práva v tomto prípade je nelogický, keďže sankcionuje zákonný postup správcu a je nutné aplikovať logický výklad zákona o konkurze a vyrovnaní v súlade s jeho účelom, nakoľko je zákonom špeciálnym.

16. V rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. 23S/304/2013, zo dňa 22.01.2014 týkajúcom sa identického postupu žalovanej ako je predmet tohto konania, súd dospel k záveru, že nemožno spravodlivo sankcionovať dlžníka predpísaním penále, ak mu priamo zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyplýva nemožnosť plnenia s tým, že ak by dlžník postupoval v súlade so zákonom o sociálnom poistení a uhradil poisťné po vyhlásení konkurzu mimo zákonného režimu pohľadávok proti podstate, mohol by sa dopustiť trestného činu zvyhodňovania veriteľa.

17. Na základe uvedeného má žalobca za to, že rozhodnutie žalovanej v časti týkajúcej sa vyrubenia penále vo výške 7.458,49 Eur z poisťného a príspevkov splatných v čase po vyhlásení konkurzu (september 2010 až február 2011), je nezákonné a krajský súd vec po právnej stránke nesprávne posúdil, resp. sa správnymi argumentmi žalobkyne o dôvodoch nezákonnosti rozhodnutia v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal. Nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom spočíva v nerešpektovaní ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii týkajúcich sa nakladania s majetkom úpadcu po vyhlásení konkurzu a spôsobu platenia pohľadávok proti podstate správcovi, ako zákona špeciálneho, ktorý je v danom prípade nadradený všeobecným ustanoveniam zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

18. Ad 2) Krajský súd v bode 17. odôvodnenia rozsudku konštatuje, že „z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa výšku poisťného ani z neho vyplývajúceho penále v priebehu celého súdneho konania

nespochybnila“. Toto tvrdenie sa nezakladá na pravde. V časti V. žaloby na strane 6 žalobkyňa poprela výšku predpísaného penále zo zameškaného poistného za mesiace január 2011 v časti 4.117,79 Eur, nakoľko toto bolo vyčíslené za obdobie, kedy žalobkyňa, ani správca preukázateľne neboli v omeškaní s úhradou poistného. Krajský súd sa touto mojou námietkou ani predloženými listinnými dôkazmi vôbec nezaoberal, v odôvodnení rozsudku sa s ňou nijak nevysporiadal, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné.

19. Krajský súd v bode 20. odôvodnenia rozsudku uvádza, že postúpenie pohľadávky na poistnom a príspevkov zo žalovanej na Slovenskú konsolidačnú a.s. žalovanou dňa 11.07.2011 nemá žiaden vplyv pre posúdenie správnosti rozhodnutia žalovanej. Žalobkyňa sa domnieva, že má zásadný význam, nakoľko po postúpení pohľadávky žalovaná už nemohla vedieť, či pohľadávka na poistnom a príspevkoch novému veriteľovi bola, príp. kedy uhradená. Bez toho, aby mala žalovaná riadne preukázané, že od postúpenia pohľadávky až do vykonania jej kontroly dňa 24.06.2013 (čo sú 2 roky) bola žalobkyňa, resp. správca stále v omeškaní, vyrubila penále aj z predpokladaného omeškania za obdobie po postúpení pohľadávok na tretiu osobu.

20. Je nesporné, že penále ako sankciu za nedodržanie zákonnej povinnosti platiteľa odvieť poistné a príspevky riadne a včas možno predpísať len za skutočný čas omeškania s jeho zaplatením. Žalovaná - Sociálna poisťovňa ústredie - pohľadávku z poistného a príspevkov postúpila dňa 23.06.2011 na nového veriteľa - Slovenskú konsolidačnú a.s., pričom po tomto dni už nemala preukázané, že omeškanie dlžníka s plnením naďalej trvá, len to predpokladala. Správca v súlade s ust. § 87 a 88 zákona o konkurze a reštrukturalizácii po 23.06.2011 začal z dosiahnutého výťažku zo speňaženia poistné a príspevky novému veriteľovi plniť, pričom tak vykonal v 6 splátkach dňa 27.09.2011, 14.12.2011, 07.02.2012, 28.03.2012, 29.07.2012 a 18.10.2012 tak, ako je to uvedené na strane 6 žaloby a preukázané listinnými dôkazmi žaloby v prílohách č. 11 a 12. Prvá splátka vo výške 1.362,80 Eur pritom bola uhradená dňa 12.07.2011 ešte priamo žalovanej, ktorá však túto úhradu nijak nezohľadnila, a vyrubila penále dokonca aj v tejto časti ako omeškanej ku dňu 24.06.2013. Žalobkyňa, ani správca, nemohli byť dňa 24.06.2013 - dávno po splatení hlavnej pohľadávky - 848 dní v omeškaní s úhradou poistného, a už vôbec nie vo vzťahu voči žalovanej, ktorá pohľadávku postúpila na tretiu osobu.

21. Žalovaná vo svojom rozhodnutí, a napokon ani krajský súd pri rozhodovaní o podanej žalobe sa vôbec nevysporiadali s tvrdením, že správca v priebehu konkurzu poistné a príspevky za mesiace september 2010 až február 2011 postupne uhradil a že penále z tohto uhradeného poistného v časti 4.117,79 Eur bolo vyrubené aj za obdobie, kedy poistné a príspevky boli preukázateľne zaplatené. Napriek predloženým listinným dôkazom, ktorými žalobkyňa preukázala postupnú úhradu pohľadávok proti podstate - poistného a príspevkov splatných po vyhlásení konkurzu, krajský súd pri svojom rozhodovaní tieto dôkazy nevyhodnotil, ani neuviedol, prečo ich nevzal do úvahy, jeho rozsudok postráda posúdenie žalobkyňou uvedených podstatných skutkových tvrdení ako i jej právnych argumentov, čím došlo z jeho strany k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

22. K podanej kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2017, č. k. 14S/153/2013-113 ako nedôvodnú zamietol.

23. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že Sociálna poisťovňa, ústredie, sa naďalej pridrižiava svojho písomného vyjadrenia k žalobe zo dňa 31. januára 2014, ako aj odvolania zo dňa 18. decembra 2014 proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 14S/153/2013-66, zo dňa 13. novembra 2014, ktoré v predmetnej veci zaslala Krajskému súdu v Trnave, a v ktorých podrobne objasnila skutkový a právny dôvod predpísania penále žalobkyňi, ako zamestnávateľovi, za sporné

obdobie.

24. Sociálna poisťovňa zotrúva na právnom názore, že penále za sporné obdobie bolo žalobkyni predpísané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Zákon o sociálnom poistení v § 240 ukladá Sociálnej poisťovni povinnosť, nie možnosť, predpísať odvádzateľovi poistného a príspevkov penále za neodvedenie poistného a príspevkov včas, resp. v správnej sume. Toto ustanovenie citovaného zákona presne vymedzuje kedy a komu je Sociálna poisťovňa povinná penále predpísať, spôsob výpočtu penále a výšku penále (percentuálnu sadzbu), pričom z ods. 2 tohto ustanovenia vyplýva, že predpísané penále nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa poistné a príspevky za sporné obdobie preukázateľne nezaplátila v zákonnej lehote, bola pobočka Sociálnej poisťovne povinná jej penále predpísať.

25. Ďalej žalovaný uviedol, že Krajský súd v Trnave v napadnutom rozsudku vyslovil právny názor, že penále vyúčtované podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné považovať za príslušenstvo pohľadávky ako zákonom stanovený úrok z omeškania a nie je záväzkom akcesorickým. Taktiež v napadnutom rozsudku konštatoval, že nárok na penále ako na sankciu za porušenie povinnosti odvieť poistné včas alebo v správnej výške nevzniká priamo zo zákona, ale porušením uvedených povinností vzniká Sociálnej poisťovni právo predpísať penále a až predpísaním penále vzniká Sociálnej poisťovni pohľadávka, ktorú je možné vymáhať na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia.

26. S vyššie uvedeným právnym názorom sa Sociálna poisťovňa v plnom rozsahu stotožňuje. V danom prípade teda pohľadávka na penále za obdobie január 2010 až február 2011 v sume 11 026,92 EUR vznikla dňa 24. júna 2013 vydaním rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Galanta, číslo: 700-0611054713-GC04/13.

27. Žalobkyňa v kasačnej sťažnosti namieta, že po vyhlásení konkurzu sa nemohla dostať do omeškania s platením poistného a príspevkov, pretože tieto povinné platby (t. j. pohľadávky proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov) bol povinný platiť správca. Predmetnú námietku žalobkyne však považujeme za právne irelevantnú. V zmysle § 44 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii síce oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; avšak správca pritom koná v mene a na účet úpadcu. Vzhľadom na citované ustanovenie zákona o konkurze a reštrukturalizácii podľa právneho názoru Sociálnej poisťovne, konanie správcu voči tretím osobám má rovnaké právne účinky, ako keby konal samotný úpadca. V prípade, ak sa žalobca (resp. úpadca) cíti byť niektorým úkonom správcu poškodený na svojich právach, je oprávnený požadovať od neho náhradu škody.

IV.

Právny názor kasačného súdu

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa § 21 písm. a/ Správneho súdneho poriadku v spojení s § 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 Správneho súdneho poriadku a § 444 Správneho súdneho poriadku), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 Správneho súdneho poriadku), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 Správneho súdneho poriadku), boli splnené podmienky podľa § 449 Správneho súdneho poriadku a kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a § 57 Správneho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti podľa § 440 Správneho súdneho poriadku, § 441 Správneho súdneho poriadku a § 453 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa § 455 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle kasačného súdu (www.nsud.sk) podľa § 137 ods. 4 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, po neverejnej porade senátu (§ 137 ods. 1

Správneho súdneho poriadku v spojení s § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť z nasledovných dôvodov:

29. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave rozhodol v poradí už druhým svojim rozhodnutím vo veci preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 42000-2/2013-BA zo dňa 21. októbra 2013 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Galanta, č. 700-0611054713-GEC04/13 zo dňa 24. júna 2013, o žalobe žalobcu tak, že žalobu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím zamietol.

30. Kasačný súd dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/4/2015 zo dňa 20. októbra 2016, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil skorší rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci preskúmania napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14S/153/2013 zo dňa 13. novembra 2014, ktorým Krajský súd v Trnave napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu zrušil z dôvodov podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec vrátil správny orgán na ďalšie konanie. Kasačný súd poukazuje na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/4/2015 zo 20. októbra 2016, ktorý konštatuje, „že odvolací súd mal preukázané, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa jasným a zrozumiteľným spôsobom nevyplýva, v akom rozsahu preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu oboch stupňov a postup im predchádzajúci a taktiež nevyplýva právna úvaha súdu, na základe ktorej prvostupňový súd prijal svoj záver o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, keď v odôvodnení rozsudku citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 44 ods. 1, § 46, § 87 ods. 3, § 88 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z.z. len konštatuje, že sa stotožňuje s argumentáciou žalobkyne uvedenou v žalobe. Súd prvého stupňa teda nenáležite nepostupoval v intenciách zákonnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ani v intenciách ustálenej judikatúry Ústavného súdu a ESLP. V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, posúdiť zákonnosť rozhodnutia postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť, vysporiadajúc sa so žalobnými námietkami žalobkyne a súčasne aj s argumentáciou žalovaného, najmä s prihliadnutím na judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú žalovaná v preskúmanom konaní poukazuje“.

31. Kasačný súd posudzoval, či kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu spĺňa zákonné náležitosti rozsudku, či krajský súd riadne, presvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie a vysporiadal sa so žalobnými námietkami žalobcu a súčasne aj s argumentáciou žalovaného, ako aj s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, na ktorú žalovaný poukazoval. Nosným argumentom kasačnej sťažnosti, ktorú žalobkyňa uviedla aj v správnej žalobe, bolo tvrdenie, že sa nikdy nemohla dostať do omeškania s platbou poisťného, ani jej príspevkov, ktorých splatnosť nastala po vyhlásení konkurzu vo výške 7 458,49 Eur, keď vyhlásením konkurzu na majetok žalobkyne prešla povinnosť nakladať s majetkom zo žalobkyne na správcu konkurznej podstaty. K sťažnostnému bodu, ktorý bol súčasne aj žalobným bodom správnej žaloby, sa v dôvodoch napadnutého rozsudku správny súd nezaoberal, v napadnutom rozsudku absentujú dôvody, na základe ktorých sa správny súd vysporiadal s uvedenou žalobnou námietkou. Podľa ust. § 44 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z.z.“) v znení účinnom ku dňu vyhlásenia konkurzu (23.09.2010), „oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca pritom koná v mene a na účet úpadcu“.

32. K sťažnostnému bodu, v ktorom sťažovateľka uvádza, že v časti predpísaného penále vo výške 4 117,79 Eur bolo zároveň penále vyrubené nezákonne z dôvodu, že bolo vypočítané aj za obdobie, kedy bola hlavná pohľadávka na poisťnom správcovi v konkurze už v celosti uhradená a poukazovala na spôsob splácania splátok po vyhlásení konkurzu správcovi konkurznej podstaty na účet žalovaného, keď tvrdila, že ani sťažovateľka, ani správca konkurznej podstaty nemohli byť dňa 24.06.2013, dávno po splatení hlavnej pohľadávky, v omeškani s úhradou poisťného v rozsahu 848 dní už vôbec nie vo vzťahu

k žalovanej, ktorá pohľadávku postúpila na tretiu osobu, kasačný súd zhodne s názorom sťažovateľky konštatuje, že s uvedenými sťažnostnými bodmi, ktoré boli aj žalobnými bodmi v podanej správnej žalobe, sa v dôvodoch napadnutého rozsudku správny súd nevysporiadal. Dôvody napadnutého rozsudku správneho súdu neobsahujú žiadnu právnu úvahu k uvedeným bodom.

33. Dôvody napadnutého rozsudku správny súd obmedzil iba na konštatovanie, že penále, ktoré bolo vyrubené v súdnom prieskume krajským súdom preskúmanými správnymi rozhodnutiami žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, vzniká až vydaním rozhodnutia o predpísaní penále, poukazuje na úpravu § 240 zákona č. 461/2003 Z.z. a ustálenú judikatúru k tejto problematike.

34. S týmto právnym záverom v správneho súdu sa kasačný súd stotožnil a poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR, a to v právnej otázke, ktorá je vyjadrená jednoznačne v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, na ktoré aj správny súd v napadnutom rozsudku poukazoval.

35. Opätovne kasačný súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie vecnej správnosti rozsudku prvého stupňa, ktorý po preskúmaní zákonnosti postupu rozhodnutia žalovaného došiel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je zákonné.

36. Ustanovenie § 157 Občianskeho súdneho poriadku je však potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ Európsky súd pre ľudské práva ale súčasne tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, č. sťažnosť 18390/91 a Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, sťažnosť č. 18064/91).

37. V súlade s vysloveným právnym názorom v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 7Sžso/4/2015 zo dňa 20. októbra 2016 bol povinný správny súd riadne, zrozumiteľne zdôvodniť svoje rozhodnutie a vysporiadať sa so všetkými žalobnými bodmi, čo však z obsahu kasačnou sťažnosťou napadnutého rozsudku správneho súdu nevyplýva, keď navyše správny súd bol viazaný vysloveným právnym názorom najvyššieho súdu.

38. Kasačný súd došiel k záveru, z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva právna úvaha súdu, na základe ktorej by bolo jasným, zrozumiteľným spôsobom vymedzená argumentácia správneho súdu vo vzťahu k žalobným námietkam žalobkyne, ktorými sa domáhala prieskumu a zrušenia rozhodnutia správneho orgánu. Ako kasačný súd už uviedol v tomto rozhodnutí. V napadnutom rozsudku správneho súdu absentuje správna úvaha, týkajúca sa námietky žalobkyne, ktorá tvrdila, že sa nemohla dostať do omeškania s platbou poisťného ani príspevkov vo vzťahu k poisťnému a príspevkov, ktorých nastala po

vyhlásení konkurzu, a to vo výške 7 458,49 Eur a k námietke, že časť poistného, z ktorej bolo vyrubené penále vo výške 4 117,79 Eur, bola po vyhlásení konkurzu správcom konkurznej podstaty zaplatená na účet žalovaného a čiastočne pohľadávka na poistnom bola postúpená zo žalovanej na tretiu osobu, a nemohla sa dostať žalobkyňa do omeškania s úhradou poistného v rozsahu 848 dní a, že žalobkyňa, ani správca konkurznej podstaty nemohli byť dňa 24.06.2013 po splatení hlavnej pohľadávky, v omeškaní s úhradou poistného v rozsahu 848 dní.

39. Kasačný súd ďalej poukazuje, že súčasťou administratívneho ani súdneho spisu nie je zmluva o postúpení pohľadávok na poistnom, ktorá bola uzavretá medzi postupcom Sociálnou poisťovňou a postupníkom Slovenskou konsolidačnou, a.s.. Súčasťou administratívneho spisu je len protokol o odovzdaní a prevzatí dokumentácie č. 8/2011 datovaný 11. júla 2011 k zmluve o postúpení pohľadávok, ktorá je v protokole označená č. BA-94222/2011 zo dňa 22. júna 2011. Z obsahu protokolu o odovzdaní a prevzatí dokumentácie č. 8/2011 vyplýva, že predmetom postúpenia mala byť pohľadávka vo výške 338 003,40 Eur, medzi inými aj pohľadávka na poistnom predpísaná rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Galanta, zo dňa 18. marca 2011, č. 700-0610241811-GC04/11, vo výške 17 062,80 Eur, ktorou Sociálna poisťovňa, pobočka Galanta, žalobkyni predpísala poistné a príspevky za obdobie január 2011, keď aj poistné (za január 2011), tak ako vyplýva z prílohy prvostupňového správneho rozhodnutia, ktoré bolo predmetom súdneho prieskumu pred správnym súdom, keď aj z tohto poistného bolo predpísané žalobkyni napadnutým rozhodnutím žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím penále, v celkovej výške 7 234,63 Eur za 848 dní omeškania.

40. Na základe uvedených skutočností, po vyhodnotení dôvodov kasačnej sťažnosti žalobkyne, rozhodol kasačný súd pri aplikácii § 457 ods. 1 SSP, § 462 ods. 1 SSP tak, že napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vrátil vec správneému súdu na ďalšie konanie.

41. V ďalšom konaní bude povinnosťou správneho súdu sa vysporiadať, v dôvodoch rozhodnutia so všetkými žalobnými bodmi správnej žaloby, zabezpečiť si kompletný administratívny spis, ktorého súčasťou bude zmluva o postúpení pohľadávok č. BA/94222/2011 zo dňa 22. júna 2011, obsah kompletnej zmluvy o postúpení pohľadávok vrátane protokolu o odovzdaní a prevzatí dokumentácie č. 8/2011 a vyhodnotiť v kontexte ust. § 149 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ktoré upravuje postúpenie pohľadávky, najmä ust. § 149 ods. 7, 8 a 9, v spojení s ust. § 55 zákona č. 7/2005 Z.z. Správny súd je právny názorom kasačného súdu viazaný § 469 SSP.

42. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 3 SSP tak, že správny súd rozhodne v novom rozhodnutí aj o náhrade trov kasačného konania.

43. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011 v spojení s § 139 ods. 4 SSP a § 452 ods. 1 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.